

Matt McGuire

Yazınsal perspektifler: Kuzey İrlanda

Tarihle el sıkışmak

Kuzey İrlanda yeni binyıla ilk ihtiyatlı adımlarını atarken, yakın geçmişinin müzakeresi hâlâ bir sonraki yerel yazarlar kuşağına ait alanın bir parçasıdır. Bunu söyledikten sonra, yakın tarihli edebiyat da aynı şekilde Kuzey İrlanda yazınının nasıl görünmesi gerektiğine ilişkin basmakalıp beklentileri yadsımaaktaki canlılık ve hüneriyle tanımlanabilir.

1988'de imzalanan Hayırlı Cuma Anlaşması'nın (Good Friday Agreement) müzakerelerinde Başbakan Tony Blair, "Tarihin elini omzumuzda hissedebiliyorum," demişti. On yıl sonra, Kuzey İrlanda Meclisi'nin nihayet işe başlamasıyla, tarihin elinin birçok kişinin tasavvur ettiğinden daha yavaş ilerlediğini düşünebiliriz. Başbakanın ifadesinin altında belli bir ironi vardı elbette. Çünkü uzun süredir devam eden ihtilafları çözmek amacıyla tarihin gücüne başvurulmuşsa, tarihin kendisinin Kuzey İrlanda'da her zaman sorun olduğu duygusu da bir gerçektir. Yerel toplumların ruh halinde tarihler önde gelen bir rol oynar: 1690, 1798, 1916, 12 Temmuz, Paskalya haftası.¹ Kuzey İrlanda'nın, Stephen Dedalus'un *Ulysses*'teki (1922), 'tarih kişinin uyanmaya çalışması gereken bir karabasandır' şeklindeki ünlü sözlerini canlandırdığı görülebilir.

Eleştirmen Edna Longley'e göre, Kuzey'in artakalan özelliklerinden biri, geçmişine karşı sağlıksız saplantısı olmuştur. Longley, hatırlamaya meraklı bir toplumda, biraz kolektif unutkanlığın kötü bir şey olmayabileceğini savunur. Kuzey İrlanda yeni binyıla ilk ihtiyatlı adımlarını atarken, yakın geçmişinin müzakeresi hâlâ bir sonraki yerel yazarlar kuşağına ait alanın bir parçasıdır. Bunu söyledikten sonra, yakın tarihli edebiyat da aynı şekilde Kuzey İrlanda yazınının nasıl görünmesi gerektiğine ilişkin basmakalıp beklentileri yadsımaaktaki canlılık ve hüneriyle tanımlanabilir. Yakın tarihte Kuzey'de yazılanlara bakarsak, "Tarihle el sıkışmak" ikili bir hareketi çağrıştırmaktadır: Daha önce olup bitenler konusunda bir anlaşmaya varırken, aynı zamanda ideolojik yükü de sırtından atmak.

Geçmişte şiir genellikle, şiddet olaylarına en sürdürümlü ve anlamlı yazınsal angajman biçimini sunan bir şey olarak görülürdü. Kuzey, romancının (Amis, Rüşdi ve diğerleri) şöhret statüsünden yararlanmasına aracılık eden çağdaş yazınsal eğilime karşı koymuştu. 1960'larda hareketi başlatanlar Heaney, Longley ve Mahon olmuşsa, 1980'ler de onların peşi sıra, ama aynı zamanda öncekilerden çoğunun akıntısına karşı yazan Muldoon, Carson ve McGuckin gibi şairlerin ortaya çıkışına tanık oldu. Kuzey İrlanda toplumu için şiddet olayları kötü haber olsa da, onlarca yıldır yapılan olumlu eleştiriler, şiir sanatı konusunda aynı şeyin söylenemeyeceğini gösteriyor. Daha düşünceli bir görüş, resmi anlatıların duruma anlam vermekteki başarısızlığı, dolayısıyla sanatın

öneminin daha da arttığına işaret edebilir. Sonuçta şiir, diğer söylem biçimleri içinde, gerçeğin gölgede kalmış, atlanmış, söylenmemiş bir türünü dile getirebilen, özel bir ifade şeklindedir.

Son yıllarda bir başka şairler kuşağı, sesini gitgide artan bir keskinlik ve canlılıkla duyurmaya başladı. 1970'lerde doğmuş olan Alan Gillis, Leontia Flynn, Nick Lair, Sinéad Morrissey ve Colette Bryce gibi şairler, Kuzey'deki çatışmanın günlük çalkantısı içinde büyüdüler. Burada yanıltıcı genellemeler konusunda dikkatli olunması gerekir. Yaklaşım farklılığı ve temaların çokluğu, bu yapıtlara ilişkin herhangi bir genelleme yorumu koşullara tabi kılar. Hayırlı Cuma Anlaşması'ndan sonra öne çıkan bu şiirler, şairin lirik âni şiddet olaylarının yarattığı kaostan çekip çıkarması yüzünden Kuzey İrlanda yazınının cinsellikle aşırı meşgul ya da taklit olarak, aşağılayıcı biçimde okunmaması gerektiğini gösterir. 1994 gibi erken bir tarihte, Francie Cunningham şu soruyu sormuştur: "Artık ateşkes ilan edildiğine göre, bütün Kuzey İrlandalı şairlere ne olacak? Malzemenin tümünü nerede bulacaklar?"² Bu tür endişeler, belli bir eleştirel indirgeyiciliği, entelektüel tembelliği, ya da yerel olarak "düşünmenin kestirme yolu" diye bilinen şeyi açıkça ortaya koymaktadır. Siyasi şiddet hakkındaki düşünceler hiçbir zaman Kuzey İrlanda edebiyatının tamamını oluşturmamıştır.

Somebody, Somewhere [Biris, Bir Yerde], Belfast doğumlu şair Alan Gillis'in ilk kitabıdır. Gillis'in yaptığı, bizi bir zamanlar bildiğimizi sandığımız şeyleri yeniden düşünmeye kışkırtarak, okuyucuyu aşinalıklara yabancılaştırmayı uğraş edindir. Yeats'in, Rilke'nin ve Kelt mitinin Elvis, Guinness³ ve Yıldız Savaşları'yla yan yana geldiği yeni binyıl sonrası kültürünün kaçınılmaz yozlaşmasını kutlar. Kitabın ilk şiiri olan "The Ulster Way" [Ulster Yolu], başlığını Kuzey İrlanda sınırı boyunca yapılabilecek 900 kilometrelik manzaralı yürüyüşten almaktadır. Şiir, Ulster Yolu'nun simgelediği, doğayı idealleştirme tarzını reddederek başlar:

Dereler ya da çitlerle ilgili değil bu.
Dikenli çalılar olmayacak.
Görmeyeceksin sonsuz fotosentezi
ya da ölü ağacın bin parmağını,
gövdenin dokusuyla birlikte bükülen insanıyetsizliğini,
çünkü çiftlik arazisine geçmeyeceksin.

Bu şiirin ritmi, görkemli kırsal alanın nakarat tarzında reddi açısından, Gil Scott Heron'un "The Revolution will not be televised" ["Devrim televizyonda yayınlanmayacak"] sözlerini çağırır. Bu, geçmişin Kuzey İrlanda şiir geleneğini son derece yanlış temsil eden kırsallık öğesinin tanınmaması olarak da okunabilir.⁴ Kuzey İrlanda şiirinin dokunulmaz şairi Seamus Heaney ile "Digging" ve "Mossbawn" gibi şiirler geliyor hemen akla. Gillis'in şiiri Belfast Grubu'ndan çok, Kara Şiir ya da "Beats"ten etkilenmiştir. Şiirdeki metafiziksel doğa betimlemeleri, Kuzey'in yorgun ve klişeleşmiş algılarını reddederken, bir taklit duygusuyla cümbüş yaratır.

"Ulster Way" bir yürüyüşü, bir seyahat "yolu"nu çağırıyor, aynı zamanda kendine özgü biçimde yerel olanı görmenin de bir "yolu"nu işaret eder. Ulster Yolu boyunca uzanan patikayı takip etmek, bir tür sınırın izini yeniden sürmek demektir. Benzer şekilde, belirli yerel şiir tarzları içine gömülmüş organik kaçınılmazlığın, Kuzey hakkında düşünme ve yazmanın olasılıklarını desteklediği ve genişlettiği de görülebilir. Gillis'in şiiri böylesi ideolojik sınırların göreceliğini ortaya koyduğu için takdire değer. Kuzey İrlanda deneyiminin sakin yorumlarını tanımlayan anıştırmaların/yanılsamaların

birçoğunu paramparça etmeyi amaçlar. Söz konusu şiir, kabul gören yazınsal söylemleri gözden geçirip yeniden düşünmemizi; tanıdık, ama tükenmiş retoriğin ağırlığını taşımadan yeniden başlamamızı talep eder — "*Bu tümüyle senin kafanda. Eğer yürüyorsan / çekip gitme [...] İ zlenecek başka yollar var. / Her şey seninle ilgili. Şimdi dinle.*" Son tahlilde, belki de gerçek "Ulster Yolu" budur — bir Kuzey İ rlanda bağlamında kayda değer biçimde uygun görünen meydan okuyucu, sınıyıcı ve mücadeleciler etkinlikler. *Somebody, Somewhere*, "Ulster Way"de ortaya konan taleplere bir dizi yanıt sunar. Kentsel, teknoloji ürünü bir manzarayla, müzikle ve yirmi birinci yüzyıl Kuzey İ rlanda'sının terhis edilmiş bireyleriyle uğraşır. Bunu yaparken, Kuzey'i anormal bir yer olarak yanlış yorumlanmaktan kurtararak, yirmi birinci yüzyıl deneyimlerini tanımlayan bir dizi anlatıya yeniden bağlar.

Benzer bir geleneklere aykırı revizyonizm anlayışı, Nick Laird'in *To a Fault* (2005) adlı ilk şiir kitabının büyük bölümünde de mevcuttur. "Remaindermen" [Artık İ nsanlar], bir yabancılaşma duygusunu, arkada kalıp Kuzey İ rlanda siyasetinin gayet iyi tahkim edilmiş mevkilerindeki yerini huzurla koruyanlardan ruhsal bir uzaklaşmayı ele alır.

Başkaları vardır ki kaybetmenin,
kuzey hakkında dünyayı sonsuza dek donduracak
denli amansız fikirler benimsemenin
ne demek olduğunu bilirler.

Birisi neredeyse son elli yıllık
konuşmalarımızın dökümünü çıkarmış,
ve özür sözcüğünü kullanma
fırsatını hiç bulamamış

soru işaretini çıkarmak için
"shift" tuşuna da bir kez olsun basamamış.

Bu tür müstahkem mevkilere karşı tepki, çağdaş Kuzey İ rlandalı yazarların akışkanlık ve akıntı kavramlarını kolayca benimsemelerinin kaynaklarından biridir. Aradaki boşluklar, kendisi hakkında düşünen ve kendinin son derece farkında olan bir poetika için de bir sığınak haline gelir. Laird'in, eski önyargıların derin dondurucusunda hapsedilmiş olan "Remaindermen" i, Yeats'in "Easter 1916"sını yansıtır. Anlaşmalar imzalanmış, tarih ilerlemiştir, ama bazıları için "ilerleme" sözcüğü hâlâ lanetlidir. Laird'in şiir kitabının başlığı *To a Fault*, bir halk deyişi olan "aşırı cömert" e [*generous to a fault*] dayanır. Şiirleri, geleneksel ahlakın ikili karşıtlıklarının güven verici olmaktan çıktığı, siyah ile beyazın grinin tonlarında birleştiği ve dünyanın kendini kabile kimliklerinin izin verdiğiinden daha karmaşık ve daha iyi örülü olarak ortaya koyduğu alanı mesken tutmaktadır. Hastane yatağından, yakınlarda dizinden kurşunlanmış⁵ bir kurban, iki turna kuşu Belfast üstünde yavaşça dönerken pencereden dışarı bakar. Kentin yeniden inşası başlarken, kuşlar aşağıdakilerin yaşamlarını sessizce takdis ederler.

Kuzey İ rlanda'da, tarihin elinden kaçıp kurtulmanın belki en geçerli ve pratik yöntemi her zaman, sadece terk edip gitmek olmuştur. Göç, çatışmanın hâlâ yeterince incelenmemiş bir yönüdür. Bu yeni kuşak Kuzey İ rlandalı şairlerde, başka mekânlara ilişkin daha güçlü bir anlayış mevcuttur. Alan Gillis halen Edinburg'ta, Derry doğumlu Colette Bryce ise Londra'nın ardından şimdi Dundee'de yaşarken, Nick Laird'in yolculuğu yol boyunca Oxford ve Londra'ya uğrayarak Tyrone'dan Roma'ya doğru olmuştur. Bu tür yer değiştirmelerin izleri şiirlerin büyük bölümünde görülebilir. Collette Bryce'in

ikinci kitabı *The Full Indian Rope Trick*'teki⁶ (2004) küçük şiir; yok oluş, küçük kasaba yaşamının klostrofobisinden kaçmak için duyulan bunaltıcı arzu hakkında bir tefekkürdür. Derry'nin Guildhall Square'inde, alışveriş yapan kalabalığın arasında mucizevi bir kayboluş, fiziksel olduğu kadar ruhsal da olan bir yolculuğun habercisidir.

Duvarlar, çanlar, yoldan geçenler vardı;
sonra fırlatılmış bir ip, gökyüzünün yakaladığı
ve ben, yükselerek uzaklaşan genç, hoşça kalın.
Hoşça kalın, hoşça kalın.
Buharlaştırma. İlk denemede.

Susturulmuş bir taş, kısılmış gözler
tepedeki güneşe bakan. Orada
taşlar üstünde
bir ipin cansız ağırlığı

sandık içinde sarmal bir örgü
on sekiz yaz uzunluğunda,
ve ben —
ben gideli çok oldu,
bir kerelik numaram
benzersiz, o zamandan beri emsalsiz.

Mezhep çatışmalarıyla ilgili anlatının bir parçası olsa da, yolculuk yapmak ve keşfetmek yalnızca Kuzey İrlanda'ya özgü bir olgu değildir. Bu tür temalar, hareketliliğin çağdaş Batı yaşamının bir parçası olduğu yeni bir küreselleşmiş varoluşu oluşturmaktadır.

Bu tür bir yolculuk, Sinead Morrissey'nin yapıtının büyük bölümünün dayanak noktasıdır. 1972'de Portadown'da doğan Morrissey, Belfast'a dönmeden önce Yeni Zelanda ve Japonya'da yaşayıp çalışmıştır. Japon etkisi altında yazılan "Goldfish", Zen koan'ın⁷ arazisini mesken tutarken, şiirin sesi "gözleri kapatmanın görmek olduğu yere gelip yerleşir". Şairin yurda dönüşüyle ilgili olan "In Belfast" [Belfast'ta] adlı şiir, böyle bir deneyimin izini açıkça taşımaktadır. Dönüş; sakin, huzurlu ve koşullu bir tepkiyle betimlenir: "*Burada / olabileceğim kadar yuvamdayım.*" Benzer şekilde, Leontia Flynn'in *These Days* [Bugünler] (2004) adlı kitabı da, tanıdık bakış açısının mıknaş gücüyle zorlanmayı reddeden türde bir duyarlılık ve dengeyle doludur. Sanayi bölgeleri, aile yaşamı ve alkol, Flynn'in yapıtını oluşturan "günlük tezahürler" in hammaddesidir. Yazdıkları, sürekli olarak kayda değer bir maharet sergileyen eşit ölçüde mizah ve içgörüyü içermektedir. "TESADÜFEN DEVLET MEMURU OLAN STUART'A", bunun yerinde bir örneğidir.

Günlüğüme kaydettim bunu, 6 Mayıs
Ve güzel bir akşamüstü diye. Sessizce yürüyoruz
Evime doğru. Taziyeler var;
Cenazenin başında beklercesine daire halinde otururken,
Birisini Kafka'dan bahsediyor.

Sen annen hakkında açıklama yapıyorsun.
Şimdilik, diyorum sana, sadece şimdilik...
Akşamın ışığı ve sigarandan düşen
Bir kıvılcım yün kazağına karışıyor
Gaddar kalbinin üzerinde, sessizce ölüyor.

Şiirin aksine, Kuzey İrlanda romanı bir edebiyat türü olarak çok daha az tanınmaktadır. Patricia Craig'in, Ulster düzyazıları antolojisi *The Rattle of the North*'taki (1992) giriş yazısı, kısmen ihtar, kısmen özür niteliğindedir: "İrlanda'nın kuzeyinde, Plantasyon zamanından⁸ bu yana, koşulların asla yazınsal etkinliği desteklemeye yetecek kadar yerine oturmadiğı ve sonuç olarak, özellikle de romanın gelişmesinin geri kaldığı bilinen bir şeydir."⁹ Eğer roman, Benedict Anderson'un savunduğu gibi tarihsel olarak ulusal imgelemin anlatılarına bağlıysa, o zaman Kuzey'in kolay alevlenen, çekişmeli muntıkası içinde serpilmemiş olmasına şaşırabiliriz. Kuzey İrlanda romanı geriye dönüşü olmayan bir tehlike altında ise, yazınsal angajmanın alternatif bir formunu sunan, çoğunlukla göz ardı edilmiş olan bir başka tür de var. Bu elbette öyküdür. Söz konusu formun virtüoza olan, öykünün en çok istikrarsızlık, bölünmeler ve huzursuzluklarla karşı karşıya kalan toplumlarda geçerli olduğunu öne süren İrlandalı yazar Frank O'Connor'ı anımsayabiliriz. Eleştirmen Charles E. May, öyküyü ve onun çağdaş Kuzey İrlanda kurgusuyla ilintisini yeniden ele almak üzere yararlı bir bağlam sunuyor:

"Seçkin bir edebiyat türü olarak öykünün on dokuzuncu yüzyılda başladığına ilişkin yaygın iddianın bir gerekçesi olsa da, bu türün ürünleri ilkel efsaneler âlemi kadar eskidir. Antropoloji alanında yapılan çalışmalar, öykünün temelini oluşturan ayrı ayrı olaylar hakkındaki anlatıların birincil olduğunu, romanın temelini oluşturan daha sonraki epik formlardan önce geldiğini ima etmektedir."¹⁰

İncil olmak şöyle dursun, öykü daha isabetli bir şekilde, anlatının birincil formu olarak görülür. Anlatının damıtılmasıdır. Yoğunlaşma ve tek bir olaya odaklama eğilimi nedeniyle, öykü kendi günlük etkileşimimizle kayda değer bir benzerlik taşır. Bir yakınlık duygusuna, hatta belli bir demokratik tona sahip olduğu söylenebilir. Kuzey İrlanda'daki şiddet olaylarının yaşanmış gerçekliğini anlamak açısından öyküyü temel nitelikte kılan da, bu imalı, yoğun yapısıdır. Bernard MacLaverty, 1970'lerden itibaren sürekli olarak, öykünün estetik olanaklarını Kuzey İrlanda deneyiminin günlük gerçekliklerine dayandırmıştır. MacLaverty'nin, 1960'ların Belfast Grubu'nun içinde yer alan son kitabı *Matters of Life and Death* [Ölüm-Kalım Meseleleri] (Cape 2006), yazarın şiddet olaylarıyla ilgili olarak doğrudan yazacağı herhalde son öykü diye tanımladığı, "On the Roundabout"u içermektedir.

Seamus Heaney, bilindiği gibi Kuzey'deki mezhep bağlılıklarından, "çağdışı tutkular" kümesi olarak bahsetmiştir. Bu deyim, bir şekilde tarihin arkasında bırakılmış bir kültürü ima ediyordu. Kuzey, ilerleme yolundan saparak, bir güvensizlik ve karşılıklı yıkım döngüsü içinde sıkışıp kalmıştır. Bu sıkışmışlık duygusu, MacLaverty'nin "On the Roundabout" adlı öyküsünde yer almaktadır. Öykü en gündelik imgeyle başlar: Arabayla Belfast'a dönen bir koca, eşi ve iki küçük çocuk. Kocanın bakış açısından dile getirilen anlatı gelişigüzel, amiyane bir tona sahiptir. Otoyolun sonundaki göbeğe yaklaştıklarında, UDA'lılardan [Ulster Savunma Birliği] oluşan bir çetenin saldırısına uğrayan bir otostopçuyu görürler. Rahatsız edici bir üslup içinde, birisi bir çekiç çıkartır ve "topallayan adamın suratına indirir". Paniğe ve öfkeye kapılan baba, kaldırır çıkıp arabayı adamların üzerine sürer. Adamlar gülerken orada dikilirken, baba otostopçuyu derdest edip arabaya atar. Ağzından koyu bir kan sızan adamın "şakağında on penilik para büyüklüğünde bir delik" vardır ve bayılmakla ayılmak arasında gidip gelmektedir. Baba, göbekten hızla dönerek adamı yakınlardaki bir hastaneye götürür.

MacLavery burada en normal günü ele alıp ansızın bir dehşet sahnesine dönüşmesini izlemektedir. MacLavery'nin düzyazısındaki özlü ve içten tanımlama, bu anlara mide bulandırıcı bir yoğunluk kazandırır. Baba hastanede adını söylemeye çalışır, ama ne doktorlarla hemşireler, ne de yakınlardaki bir İngiliz askeri ilgilenir. UDA ile tanık bölmesinin karşısında yüzleşme düşüncesi, babanın öfkelerini yatıştırır: "Plakanızı biliyoruz, bütün ailenizi tanıyoruz." Birkaç hafta sonra gazetede, otostopçunun o gece kendisine yardım etmiş olan "İ yi Yürekli Samaryalı"ya teşekkürü yayımlanır. Anlatı şöyle biter: "İ yi bir şey değil miydi bu yaptığı? Öyküyü anlatmak."

"On The Roundabout", metafiziksel tuzağa yakalanmanın, sorunlar yaşandığı sırada Kuzey'i tanımlayan sürekli şiddet döngüsünün anlamı açısından bir simge haline gelir. Hastanede bu tür şiddet öyle yaygınlaşmıştır ki, bireysel anlatıların ayrıntısına yer yoktur artık. Şiddet olayları, bireyler ile kişisel deneyimin özgünlüğünü atlayan tek kelimelik bir tümceye dönüşmüştür. "On The Roundabout", öyküleri konu edinen bir öyküdür. Bu bireysel öyküleri anlatmanın ahlaki anlamı üzerinde durulmaktadır. Yalnızca "bu yaşandı" demek bile temelde önemlidir ve bizatihi şiddete karşı bir tepki haline gelir. Bu durum belki de, şiddet olaylarından çıkan en gözde metinlerden birinin neden *Lost Lives* [Kayıp Yaşamlar] adlı bir kitap olduğunun açıklanmasına yardım edebilir. Başlığın ima ettiği gibi bu kitap, o belalı dönemde yaşamlarını kaybeden 3600 erkek, kadın ve çocuğun bireysel öykülerinden oluşur. Alışıldık siyaset oyunlarından kaçınarak, çatışmanın kurbanlarına bir kayıt düşmeye, bir çeşit tanıklık sağlamaya çalışır. Ayrıca Bernard MacLavery'nin yaptığı, Kuzey İrlanda'daki şiddete karşı sanatçı tepkisinin çok önemli bir parçasıdır, bu nedenle de daha ayrıntılı ve uzun bir incelemeyi gerektir.

Şiddet olayları arasında yaşamının neye benzediği sorulduğunda, şair Ciaran Carson şöyle yanıtlamıştır: "Hayatım boyunca Belfast'ta yaşadım ve size olup bitenlerin birazını bile anlatamam. Yapabileceğim tek şey size öyküler anlatmaktır."¹¹ İster düzyazı, ister şiir şeklinde olsun, öyküler anlatmayı sürdürmek, Kuzey İrlanda içinde hâlâ tarihle el sıkışma girişimlerinin çok önemli bir parçasıdır. Bu süreç ilerledikçe, bizler de hevesli bir beklentiyle izlemeyi sürdürmekteyiz.

¹ 1690 — Tahttan indirilen Katolik İngiltere Kralı II. James ile Protestan William of Orange arasındaki, ikincinin zafer kazanmasıyla sona eren Boyne Savaşı; 1798 — İrlanda İsyanı, yenilgiye uğratılan İngiltere karşıtı ayaklanma; 1916 — Dublin'deki İngiltere karşıtı Cumhuriyetçi isyanı; 12 Temmuz — Kuzey İrlandalı Protestanlar tarafından anılan Boyne Savaşı'nın tarihi; Paskalya Haftası — Kuzey İrlandalı Katolikler tarafından anılan Paskalya Ayaklanması'nın tarihi (ed.).

² Francie Cunningham, "Writing in the Rag and Bone Shop of the Troubles". *The Sunday Business Post*, 22 Eylül 2004, 24.

³ İrlanda'nın ünlü bira markası (çn).

⁴ Aaron Kelly, *The Thriller and Northern Ireland Since 1969: Utterly Resigned Terror*, Hamshire: Ashgate 2005, 84.

⁵ "Dizinden kurşunlanan": IRA'nın ya da UDF'nin muhbirleri ve başkalarına uyguladığı, kurbanı dizinden vurmayı içeren standart "ceza" (ed.).

⁶ 1800'lerde Hintli sihirbazların sahnede yaptıkları ip numarası. Sihirbaz, bir kangal ipi havaya fırlatır, göğe doğru yükselen ipin ucu kaybolurken, sihirbazın küçük çırağı ipe tırmanmaya başlar ve o da gözden kaybolur (çn).

⁷ Zen geleneğinde bir metin türü (çn).

⁸ Patricia Craig (yay. haz.), *The Rattle of the North: An Anthology of Ulster Prose*, Belfast: Blackstaff Press 1992, 1.

⁹ 1600'lerde, gasp edilen Kuzey İrlanda topraklarına İskoçların ve İngilizlerin yerleştirilmesi yoluyla, ülkenin Anglosaksonlaştırılması (çn).

¹⁰

Charles E. May, *The Short Story: The Reality of Artifice*, Londra ve New York: Routledge, 2002, 1.

¹¹ Ciaran Carson,'la söyleşi, Rand Brandes, *Irish Review*, 8 (1990).

Published 2008-01-14

Original in English

Translation by Nayır Deniztekin

Contribution by Varlık

(c) Matt McGuire/Varlık

(c) Eurozine